

Sygn. akt VIII **Pa 23/20**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 listopada 2020 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:

Przewodniczący:	Sędzia Teresa Kalinka
Sędziowie:	Grażyna Łazowska Anna Capik- Pater (del.)

po rozpoznaniu w dniu 2 listopada 2020r. w Gliwicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa M. J. i A. J. jako następców prawnych E. J.

przeciwko Spółce (...) S.A w B.

o świadczenie rekompensacyjne

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku częściowego Sądu Rejonowego w Zabrze

z dnia 23 lipca 2018 r. **sygn. Akt** IV P 301/18

1. uchyła zaskarżony wyrok w punkcie 1 w stosunku do E. J. i postępowanie umarza;
2. odstępuje od obciążania M. J. i A. J. kosztami postępowania za pierwszą i drugą instancję.

(-)sędzia G.Łazowska (-)sędzia T.Kalinka (-)sędzia (del.) A.Capik-Pater

VIII Pa 23/20

UZASADNIENIE

Wyrokiem częściowym z dnia 23 lipca 2018 roku Sąd Rejonowy w Zabrze zasądził od pozwanej Spółki (...) S.A. między innymi na rzecz E. J. kwotę 10 000 złotych tytułem rekompensaty za deputat węglowy

Sąd I instancji ustalił, że mąż powódki E. J. przeszedł na emeryturę górniczą (...), a zmarł (...) Przed przejściem na emeryturę był pracownikiem KWK (...). Uznał, że roszczenie E. J. zasługiwało na uwzględnienie. Przytoczył treść art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 12 października 2017r. o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla (Dz.U.2017.1971).

Wskazał, że prawo do rekompensaty przysługuje rencistom i emerytom, którzy w trakcie pobierania świadczenia z ubezpieczenia społecznego byli uprawnieni do otrzymywania bezpłatnego węgla – oraz wdowom po takich osobach. Błędnie wskazano w decyzji strony pozwanej, iż śmierć męża E. J. miała miejsce w trakcie pracy. Powódka jest wdową mającą ustalone prawo do renty rodzinnej po emerycie uprawnionym w trakcie pobierania świadczenia z tytułu emerytury do bezpłatnego węgla na podstawie postanowień układów zbiorowych pracy, porozumień lub innych regulacji obowiązujących w przedsiębiorstwie górniczym, które utraciły moc obowiązującą przed dniem wejścia w życie ustawy, na skutek zawartych porozumień lub dokonanych wypowiedzeń, Spełniła więc przesłanki do nabycia prawa do świadczenia rekompensacyjnego .

Pozwana Spółka (...) SA zaskarżyła wyrok w części rozstrzygnięcia dotyczącego między innymi E. J. . Zarzuciła naruszenie przepisów postępowania, a to art. 233 k.p.c. poprzez brak wszechstronnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, dokonanie dowolnej zamiast w swobodnej oceny dowodów, a w szczególności polegającej na przyjęciu, że E. J. udowodniła, iż zmarły mąż powódki jako emeryt posiadał prawo do bezpłatnego węgla, podczas gdy okoliczności te nie wynikają z żadnego dowodu przeprowadzonego w sprawie. Wskazała również naruszenie prawa materialnego, a to art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 października 2017 roku o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla poprzez uznanie powódki jako osoby uprawnionej do rekompensaty w rozumieniu tego przepisu w sytuacji, w której powódka nie udowodniła spełnienia przez nią wszystkich ustawowych przesłanek uprawniających do rekompensaty, a w szczególności nie udowodniła, że zmarły mąż w czasie faktycznego pobierania świadczenia z ZUS posiadał prawo do bezpłatnego węgla z przedsiębiorstwa górniczego w rozumieniu ustawy.

Powódka E. J. zmarła w dniu (...). Postanowieniem z dnia 8 stycznia 2020 roku Sąd Rejonowy w Zabrze podjął postępowanie międzyinstancyjne z udziałem następców prawnych : A. J. i M. J. . A. J. i M. J. przedstawili postanowienie z dnia 8 października 2019 roku w o stwierdzeniu nabycia spadku po ojcu J. J. i matce E. J. , z którego wynika że spadek po niej nabyli po połowie.

Pozwana w piśmie procesowym z dnia 10 sierpnia 2020 roku wskazała, że roszczenie o wypłatę rekompensaty wdowy po zmarłym mężu wygasło z chwilą jej śmierci i nie weszło do spadku ,w związku z czym brak jest podstaw do jego zasądzenia na rzecz powodów jako jej następców prawnych. Na uzasadnienie swego stanowiska pozwana przytoczyła treść art. 922 § 1 k.c. oraz art. 4 ust. 3 ustawy o świadczeniu rekompensacyjnym, zgodnie z którym w przypadku śmierci osoby uprawnionej, o której mowa w art. 2 pkt 1 lit. a ,która złożyła wniosek o wypłatę należnej rekompensaty wypłaca się w częściach równych osobom uprawnionym o których mowa w art. 2 pkt 1 lit. b, zatem wdowom , wdowcom i sierotom mającym ustalone prawo do renty rodzinnej po tej osobie. W związku z tym rekompensata wdowy po zmarłym emerycie lub renciście górniczym uprawnionym do bezpłatnego węgla, która złożyła przed śmiercią wniosek o jej przyznanie wygasa z chwilą śmierci wdowy i nie wchodzi w skład spadku. Zmarła matka powodów nie była osobą uprawnioną o której mowa w art. 2 pkt 1 lit. a ustawy o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla do której odsyła art. 4 ust. 3 tej ustawy , lecz osobą uprawnioną w o której mowa w art. 2 lit. b do której art. 4 ust. 3 nie ma zastosowania. Ustawodawca w ogóle nie przewidział możliwości wypłaty rekompensat należnych wdowie po osobie uprawnionej po jej śmierci. Wskazał jasny krąg osób którym rekompensatę się wypłaca w przypadku śmierci emeryta, a nie wskazał kręgu osób uprawnionych do wypłaty rekompensaty po śmierci wdowy po uprawnionym emerycie lub renciście, co oznacza, że powyższe prawo wdowy wygasa z chwilą jej śmierci . Skoro do spadku nie wchodzi prawo do zmarłym emerycie lub renciście, to tym bardziej nie może wejść do spadku prawo do rekompensaty po wdowie, skoro jest ono jedynie pochodną prawa zmarłego emeryta lub rencisty górniczego.

Sąd drugiej instancji zważył co następuje :

Apelacja zasługuje na uwzględnienie jednak nie z przyczyn w niej wskazanych, lecz wskutek zmiany stanu faktycznego polegającego na tym że E. J. zmarła po wydaniu wyroku, a przed jego prawomocnością. Istota sporu w niniejszej sprawie w dotyczy wyłącznie ustalenia, czy roszczenie dochodzone pozwem wygasło z chwilą śmierci E. J. .

Sąd II instancji podziela w pełni stanowisko pozwanej zawarte w piśmie procesowym z dnia 10 sierpnia 2020 roku uznając, że roszczenie wygasło z chwilą śmierci E. J..

Zgodnie z art. 922 k.c. § 2. Nie należą do spadku prawa i obowiązki zmarłego ściśle związane z jego osobą, jak również prawa, które z chwilą jego śmierci przechodzą na oznaczone osoby niezależnie od tego, czy są one spadkobiercami.

Ustawa z dnia 12 października 2017r. o świadczeniu rekompensacyjnym z tytułu utraty prawa do bezpłatnego węgla (Dz.U.2017.1971) uregulowała kwestię przejścia prawa do rekompensaty w art. 4 ust. 3 w ten sposób, że określiła krąg osób uprawnionych wyłącznie do wdów ,wdowców i sierot mających ustalone prawo do renty rodzinnej po osobie, o której mowa w lit. a (tj. po emerycie lub renciście mającym ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy). Prawo do rekompensaty przysługuje wyłącznie osobom uprawnionym do rent rodzinnych . E. J. była wdową po emerycie, a ustawodawca nie przewidział możliwości wypłaty rekompensaty, o którą ona wystąpiła żadnym osobom.

Spadkobiercy E. J. nie są osobami uprawnionymi w rozumieniu ustawy z dnia 12 października 2017 roku , w związku z czym zaskarżony wyrok należało uchylić , a postępowanie umorzyć na podstawie art. 386 § 3 k.p.c.

Odstąpiono od obciążania powodów kosztami postępowania na podstawie art. 102 k.p.c. Sąd uznał, że zaszły w sprawie szczególne okoliczności. Roszczenie E. J. było uzasadnione, a śmierć powódki po wydaniu wyroku spowodowała zmianę podstawy prawnej rozstrzygnięcia.

(-)sędzia G.Łazowska (-)sędzia T.Kalinka (-)sędzia (del.) A.Capik-Pater